

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВИТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ТА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА**

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

2021–2022

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ТА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Педагогіка вищої школи

УДК 37.06(073)

Куз 89

Розробник: Кузнецова Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

Протокол № 1 від "30" серпня 2021 р.

Куз 89 Кузнецова Н. В.

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність та етика викладача» : для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи». КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради». Одеса : Вид-во ТОВ «Лерадрук», 2021. 28 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>011 Освітні, педагогічні науки</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u>	Обов'язкова / за вибором студента	
		Рік підготовки:	
		-	1-й
		Семестр	
		-	2-й
		Лекції	
			6 год.
		Практичні заняття	
			4 год.
		Самостійна робота	
	80 год.		
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Педагогічна майстерність та етика викладача» є усвідомлення суті педагогічної діяльності та майстерності і стимулювання потреби професійного саморозвитку майбутнього викладача у її досягненні.

Завдання дисципліни:

- сформувати знання з питань специфіки педагогіч-

ної діяльності, педагогічної майстерності, педагогічної культури викладача вищої школи;

- розкрити теоретичні основи педагогічної взаємодії у вищій школі на засадах гуманності, толерантності, суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу;

- сформувати знання про структуру і основні компоненти педагогічної майстерності викладача;

- розкрити можливості методів формування компонентів педагогічної майстерності викладача;

- ознайомити з основними вимогами щодо професійної етики викладача, дотримання академічної доброчесності;

- сформувати знання про основи педагогічної конфліктології, уміння аналізувати і вирішувати педагогічні конфлікти.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) **Інтегральна компетентність (ІК)**: Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

б) Загальні компетентності:

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

в) Спеціальні компетентності:

СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК 11.Здатність викладати, консультувати студентів з

предмета навчальної дисципліни відповідно до їхніх індивідуальних освітніх потреб.

Кінцеві **програмні результати навчання**, формування яких сприяє навчальна дисципліна (ПР):

ПР3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

ПР4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

ПР5. Організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

ПР12. Підвищувати свій загальнокультурний та професійний рівень, визначати напрями і етапи професійного саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищувати фахову компетентність та педагогічну майстерність.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

- сутність і структуру педагогічної діяльності викладача вищої школи;
- сутність, структуру, компоненти педагогічної майстерності викладача;
- способи оволодіння педагогічною майстерністю;
- сутність і структуру педагогічної культури викладача;

- поняття і основні принципи академічної доброчесності, види порушень і види відповідальності за порушення академічної доброчесності;

- типи конфліктів, способи їх розв'язання учасниками освітнього процесу.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

- володіти прийомами внутрішньої і зовнішньої педагогічної техніки;

- продемонструвати вміння гідної самопрезентації, доцільно використовуючи комплекс засобів зовнішньої виразності у спілкуванні;

- розробляти програму професійного самовиховання;

- визначати типи порушень академічної доброчесності;

- визначати тип конфлікту, проєктувати правильну поведінку викладача як суб'єкта освітнього процесу.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи педагогічної майстерності

Тема 1.1. Сутність професійно-педагогічної діяльності та педагогічна майстерність викладача

Сутність педагогічної діяльності викладача. Суспільна значущість професії викладача. Поняття «науково-педагогічний працівник» і «викладач». Права і обов'язки науково-педагогічних працівників. Функції викладача закладу вищої освіти. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Професійно-педагогічна діяльність як метадіяльність.

Поняття «педагогічна майстерність». Наукові школи

педагогічної майстерності. Зміст та компоненти педагогічної майстерності: гуманістична спрямованість, професійна компетентність, розвинені педагогічні здібності, володіння педагогічною технікою (І.А. Зязюн, Н.М. Тарасевич). Критерії педагогічної майстерності: доцільність, продуктивність, діалогічність, оптимальність, творчість. Рівні оволодіння педагогічною майстерністю: елементарний, базовий, досконалий, творчий. Педагогічна ситуація і педагогічна задача.

Самовиховання викладача, його роль у становленні професійної майстерності. Етапи професійного самовиховання: самопізнання, планування роботи над собою, реалізація програми, самоконтроль. Способи самопізнання. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.

Тема 1.2. Педагогічна техніка викладача

Поняття педагогічної техніки. Педагогічна техніка як володіння комплексом прийомів педагогічного впливу та організації поведінки викладача. Складники педагогічної техніки: вміння керувати собою, володіти своїм організмом (мімікою, пантомімікою), емоціями, мовленням і вміння впливати на особистість і аудиторію (техніка організації контакту, техніка активного слухання, навіювання тощо). Внутрішня і зовнішня техніка викладача.

Внутрішня техніка викладача як система прийомів управління психічним станом педагога, його творчим самопочуттям. Способи управління психічним станом під час налаштування на публічну діяльність і в умовах її здійснення: виховання доброзичливості й оптимізму, вияв позитивної установки на спілкування; контроль власного фізичного стану (регуляція м'язового напру-

ження, зміна темпу мовлення та рухів); розрядка від негативних емоцій за допомогою створення зони захисного збудження; управління увагою, переключення і концентрація її на меті і надзавданні діяльності; звернення до власного почуття обов'язку; аутотренінг, його етапи, доцільні формули самонавіювання.

Зовнішня техніка викладача як втілення внутрішнього переживання вчителя в його тілесній природі. Управління мовленням, голосом, мімікою, пантомімікою, поставою як інструментами педагогічного впливу. Вимоги до зовнішнього вигляду викладача: естетична виразність, елегантність, привітність, зібраність, стриманість, відчуття впевненості й гідності, доцільність. вияв їх в одязі, поставі, міміці, рухах.

Типові помилки педагогів у використанні педагогічної техніки й шляхи запобігання їх виникненню.

Тема 1.3. Майстерність педагогічного спілкування

Педагогічне спілкування, його особливості, функції, види. Роль педагогічного спілкування в організації освітнього процесу. Професійне і непрофесійне педагогічне спілкування. Суб'єкт-суб'єктний характер професійного педагогічного спілкування, його ознаки. Характер педагогічного спілкування: функціонально-рольове і особистісно орієнтоване. Психологічний портрет особистісно орієнтованого викладача.

Типи педагогічного спілкування: діалогічне і монологічне. Поняття діалогічного педагогічного спілкування, його основні критерії: визнання рівності особистісних позицій відкритість і довіра партнерів; домінанта педагога на співрозмовникові і взаємовплив поглядів; м'якість висловлювання і персоніфікація повідомлення; поліфонія; двоплановість позиції педагога.

Комунікативний, перцептивний та інтерактивний аспекти педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування: моделювання, комунікативна атака, управління спілкуванням, аналіз і моделювання нової системи взаємодії. Правила, які оптимізують взаємодію на кожному етапі спілкування.

Стилі спілкування викладача як вияв характерних особливостей педагогічної взаємодії.

Контакт у педагогічному діалозі, ознаки контакту. Бар'єри, що перешкоджають педагогічній взаємодії: психологічні, фізичні, соціальні, гностичні, естетичні. Шляхи їх усунення.

Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання, їх характерні особливості, взаємозв'язок у педагогічній взаємодії.

Техніки взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення. Сутність активного слухання, його відмінність від пасивного слухання.

Технологія побудови „Я-висловлювання” як способу заяви про власний погляд, не викликаючи захисної реакції, її переваги перед „Ви-висловлюванням”. Конструкція „Я-висловлювання”, вимоги до побудови кожної частини. Доцільність використання „Я-висловлювання” у педагогічній взаємодії.

Тема 1.4. Взаємодія викладача та аудиторії

Особливості взаємодії викладача та аудиторії. Ознаки аудиторії, їх урахування в організації взаємодії викладача та аудиторії. Об'єктивні перешкоди контакту викладача й аудиторії та їх урахування в організації аудиторії.

Методика педагогічної взаємодії. Техніки взаємодії у процесі аналізу проблеми та пошуку її вирішення.

Культура мови педагога. Поняття та загальні ознаки мовної культури викладача. Мовна норма. Образність мови: поняття, зміст, роль, засоби створення образності. Виразність мовлення викладача, її засоби. Робота викладача з удосконалення виразності мовлення.

Техніка мовлення викладача, її складові: техніка дихання, голосотворення, виразність дикції, темпоритм. Голос педагога, вимоги до нього. Причини порушення голосу викладача та його гігієна. Дикція, її роль у діяльності викладача. Артикуляційна зарядка. Недоліки дикції та шляхи їх усунення. Система вправ для розвитку чіткої дикції. Логіко-інтонаційний аналіз мови. Мовні ноти.

Імідж викладача, шляхи досягнення зовнішньої виразності педагога.

Змістовий модуль II. Етика викладача вищої школи

Тема 2.1. Етика викладача вищої школи. Педагогічний такт викладача

Етика викладача вищої школи як вид професійної етики. Педагогічна деонтологія, її завдання. Функції педагогічної етики. Основні категорії етики викладача вищої школи.

Педагогічний такт у професійній діяльності науково-педагогічного працівника. Педагогічний такт як міра педагогічно доцільного впливу викладача на здобувачів вищої освіти. Такт і культура спілкування педагога. Принципи педагогічного такту. Морально-психологічні якості педагога як передумова педагогічного такту.

Тема 2.2. Основи педагогічної конфліктології

Педагогічний конфлікт: структура, причини, динаміка. Конфлікт і конфліктна ситуація. Технологія управління

педагогічними конфліктами. Поведінка викладача у регулюванні педагогічної взаємодії з різними суб'єктами освітнього процесу.

Характеристика методів та засобів особистісного впливу на студентську аудиторію. Врахування індивідуальних особливостей студента у вирішенні конфліктних ситуацій.

Поняття булінгу (цькування) і мобінгу в освітньому процесі. Нормативні документи щодо подолання цих явищ. Положення про політику та порядок урегулювання конфліктних ситуацій в КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Тема 2.3. Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин

Поняття академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин. Нормативні документи щодо академічної доброчесності. Принципи та фундаментальні цінності академічної доброчесності та етики академічних відносин: доброчесність, чесність та порядність, правдивість, прозорість, законність, повага, довіра, мужність, справедливість, самовдосконалення та вдосконалення системи, відповідальність, компетентність та професіоналізм. Дотримання принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин.

Види порушень академічної доброчесності та етики академічних відносин під час здійснення освітньої та наукової діяльності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикування, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Академічна відповідальність учасників освітнього процесу за порушення академічної доброчесності та етики академічних

відносин. Комісії з академічної доброчесності, їх повноваження.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Денна форма				Заочна форма			
	Кількість годин				Кількість годин			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	л/с	ср		л	л/с	ср
1	2	3	4	5				
Змістовий модуль I. Основи педагогічної майстерності								
Тема 1.1. Сутність професійно-педагогічної діяльності та педагогічна майстерність викладача					12	1		11
Тема 1.2. Педагогічна техніка викладача					14	1	2	11
Тема 1.3. Майстерність педагогічного спілкування					12	1		12
Тема 1.4. Взаємодія викладача та аудиторії					13	1	2	10
Разом за змістовим модулем 1					52	4	4	44
Змістовий модуль II. Етика викладача вищої школи								
Тема 2.1. Етика викладача вищої школи. Педагогічний такт викладача					14	1		13
Тема 2.2. Основи педагогічної конфліктології					12			12
Тема 2.3. Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин					12	1		11
Разом за змістовим модулем 2					38	2		36
Усього годин					90	6	4	80

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Педагогічна техніка викладача	2
2	Взаємодія викладача та аудиторії	2
	Разом	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми. Види завдань	Кількість годин
1	<p><i>Тема 1.1. Сутність професійно-педагогічної діяльності та педагогічна майстерність викладача</i></p> <p>1. Провести самодіагностику професійно-педагогічної спрямованості, використовуючи диференційно-діагностичний опитувальник С. Климова ДДО, тест на схильність до педагогічної професії.</p> <p>2. Оцінити свій рівень розвитку компонентів педагогічної майстерності.</p> <p>3. Проаналізувати педагогічну ситуацію</p>	11
2	<p><i>Тема 1.2. Педагогічна техніка викладача</i></p> <p>1. Виконати 2 вправи на розвиток професійно-педагогічних особливостей спостережливості та уваги.</p> <p>2. Виконати вправу на тренування уяви викладача.</p> <p>3. Ознайомитися з методами саморегуляції. Виконати 2 вправи.</p>	11
3	<p><i>Тема 1.3. Майстерність педагогічного спілкування</i></p> <p>1. Провести діагностування стилю педагогічного спілкування.</p> <p>2. Проаналізувати педагогічну ситуацію.</p>	12

4	<p><i>Тема 1.4. Взаємодія викладача та аудиторії</i></p> <p>1. Підготуватися до виступу перед аудиторією на тему: «Академічна доброчесність починається з мене»:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Написати текст, розставити наголоси і паузи; - Підготувати 3 запитання; - Записати і проаналізувати відео. 	10
5	<p><i>Тема 2.1. Етика викладача вищої школи. Педагогічний такт викладача</i></p> <p>1. Скласти програму самовиховання для себе як майбутнього викладача.</p> <p>2. Проаналізувати педагогічну ситуацію.</p>	13
6	<p><i>Тема 2.2. Основи педагогічної конфліктології</i></p> <p>1. Проаналізувати педагогічну ситуацію із власного викладацького досвіду.</p> <p>2. Скласти 5 правил попередження педагогічних конфліктів.</p>	12
7	<p><i>Тема 2.3. Академічна доброчесність та етика академічних взаємовідносин</i></p> <p>1. Ознайомитись з Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».</p> <p>2. Підготуватись до кураторської години на тему: «Академічна доброчесність».</p>	11
	Разом	80

7. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія.
- наочні методи: презентація, ілюстрація, візуалізація, демонстрація.
- методи формування практичних умінь і особистіс-

них якостей: виконання практичних завдань, вправ, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією, підготовка презентацій до виступів.

8. Методи контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи поточного і періодичного контролю результатів навчання студентів: тестування, усне опитування, письмові роботи, самооцінювання, експертне оцінювання, взаємоконтроль (взаємооцінювання), рецензування.

9. Питання для підсумкового контролю

Структура екзаменаційного білету: 1 і 2 питання теоретичного характеру.

3 питання – аналіз педагогічної ситуації.

1. Соціальна місія та професійні функції викладача закладу вищої освіти
2. Основні види професійної діяльності науково-педагогічного працівника
3. Педагогічна діяльність як система
4. Сутність і структура педагогічної діяльності. Характеристика її компонентів (мета, об'єкт, суб'єкт, засоби, результат)
5. Основні професійні якості викладача закладу вищої освіти
6. Поняття педагогічної майстерності викладача, різні підходи до її визначення в науці
7. Педагогічна майстерність викладача та її елементи
8. Рівні оволодіння педагогічною майстерністю

9. А.С. Макаренко про сутність педагогічної майстерності, співвідношення таланту і педагогічної майстерності

10. Самовиховання викладача, його роль у становленні професійної майстерності. Етапи професійного самовиховання

11. Поняття педагогічної техніки

12. Внутрішня техніка викладача вищої школи, особливості емоційної регуляції

13. Зовнішня техніка викладача вищої школи

14. Технологія розвитку внутрішньої педагогічної техніки

15. Технологія розвитку зовнішньої педагогічної техніки

16. Поняття педагогічного спілкування

17. Комунікативний, перцептивний та інтерактивний аспекти педагогічного спілкування

18. Стилi педагогічного спілкування

19. Структура та етапи педагогічного спілкування

20. Переконування і навіювання як способи комунікативного впливу

21. Особливості взаємодії викладача та аудиторії

22. Методика педагогічної взаємодії. Техніки взаємодії

23. Культура і техніка мовлення викладача.

24. Функції професійного педагогічного мовлення викладача, вимоги до нього

25. Виразність мовлення викладача, її засоби. Робота викладача з удосконалення виразності мовлення

26. Шляхи створення професійного іміджу педагога засобами зовнішньої і внутрішньої техніки. Вимоги до зовнішнього вигляду викладача

27. Предмет, завдання й категорії педагогічної етики
28. Місце і роль педагогічної етики у професійно-педагогічній діяльності викладача вищої школи
29. Поняття про педагогічний такт викладача, його складові та умови вияву
30. Педагогічний такт і культура спілкування викладача
31. Педагогічні конфлікти: структура, причини, динаміка
32. Поведінка викладача у регулюванні педагогічної взаємодії з різними суб'єктами освітнього процесу
33. Характеристика методів та засобів особистісного впливу на студентську аудиторію
34. Врахування індивідуальних особливостей студента у вирішенні конфліктних ситуацій
35. Поняття булінгу (цькування) і мобінгу в освітньому процесі
36. Поняття академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин
37. Принципи академічної доброчесності, їх дотримання
38. Види порушень академічної доброчесності
39. Поняття академічного плагіату
40. Академічна відповідальність науково-педагогічних працівників за порушення академічної доброчесності

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших студентів, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання

Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички:
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та/або періодичний контроль							Підсумковий контроль		Сума балів	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Захист портфоліо	Теоретичні питання		
T1	T2	T3		T4, T5		T6	T7	10	10	100
С.р.	С.р.	T	С.р.	Тестув.	С.р.	С.р.	С.р.			
10	10	5	10	10	15	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
67 – 74	D	задовільно	
60 – 66	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Мультимедійні презентації до лекцій.
2. Дидактичний матеріал для практичних занять.
3. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.

13. Рекомендована література

Основна література

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/kodeks_akad_dob.pdf
4. Концепція розвитку педагогічної освіти: Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-konserpciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
6. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/pol_pro_akadem_plahiat.pdf
7. Положення про організацію навчання осіб з особливими освітніми потребами у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти

Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/pol_pro_orh_navch_osib_z_osobl_potreb.pdf

8. Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» (для здобувачів вищої освіти) - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/pol_pro_orhan_osvitn_protz_zi_zmin.pdf

9. Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Комунальному закладі вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» - https://static.klasnaocinka.com.ua/uploads/editor/9324/732394/sitepage_18/files/pol_pro_konfl_sytuats.pdf

Підручники та навчальні посібники

1. Бельчева Т.Ф., Избаш С.С., Елькін М.В., Дюжикова Т.М., Солоненко А.М. Педагогічна майстерність сучасного вчителя: теорія і практика: підруч. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД». 2010. 363 с.

2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи: підручник. Київ. Вид-во Ліра-К. 2019. 484 с.

3. Ковальчук Лариса Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. Львів. Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка. 2007. 608 с.

4. Кособуцька Г.П. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посіб. Рівне: РДГУ, 2007. 399 с.

5. Марченко О.Г. Основи педагогічної майстерності. Харків: Група «Основа». 2009. 112 с.

6. Педагогічна майстерність: Підручник /За ред. І.А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.

7. Педагогічна майстерність: Хрестоматія /За ред. І.А. Зязюна. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 462 с.

8. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.

9. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підруч. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.

10. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. Кам'янець-Подільський. Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.

Додаткова література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.

2. Зайчук В.О., Нісімчук А.С. Технологія професіоналізму в освіті: моногр. Луцьк: ПВД «Твердиня». 2012. 378 с.

3. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід : метод. посіб. авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ: АПН, 2002. 136 с.

4. Кузнецов В.А., Кузнецова Н.В. Компоненты педагогического мастерства профессора А.А. Браунера. *Пам'яті професора Олександра Олександровича Браунера (1875 – 1941): зб. спогадів і наукових праць, присвячений 140 – літтю з дня народження О.О. Браунера.* Одеса: Астропринт, 1997. С.83 – 87.

5. Кузнецова Н.В. Понятийно-терминологический анализ категорий педагогическое мастерство и организационная культура менеджера образования. *Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін* : мат – ли міжнар. наук.-практ. конфер. Полтава : Астроя, 2007. С. 81 – 83.

6. Кузнецова Н.В. Предупреждение профессиональной деформации личности учителя в процессе формирования педагогического мастерства. *Педагогічна майстерність як сучасна технологія розвитку особистості вчителя*. М – ли Всеукр. наук. – практ. конф. Полтава , 2002 . С. 152 – 155.

7. Кузнецова Н.В. Про розвиток усної комунікативної компетентності майбутніх педагогів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. *Філологія і освітній процес: XXI століття* : мат-ли міжнар. наук.- практ. конф. Одеса, 2010. С. 188–190.

8. Кузнецова (Косенко) Н.В. Словник термінології з педагогічної майстерності: навч. посібник / За ред. Н.М. Тарасевич. Полтава: ПДП, 1995. 63 с.

9. Кузнецова Н.В. Соціальна відповідальність як ціннісний орієнтир розвитку вищої освіти України. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку*: Матеріали III Всеукр. науково-практ. конф. 14 травня 2021 р. /за заг. ред. В.В. Ягоднікової. Одеса. 2021. С. 31-34.

10. Кузнецова Н.В., Ружицька О.М. Питання науково-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в умовах реформування системи освіти України. *KELM. Knowledge. Education. Law.*

Management. 2018. № 3 (23). wrzesien. С. 101-110 (Index Copernicus, Worldcat, Central and Eastern European Online Library, Research Bible).

11. Кузьмина Н.В. Предмет акмеологии. СПб.: Политехника, 2002. 189 с.

12. Луговий В.І., Левшин М.В., Бондаренко О.Ф. та ін. Психолого-педагогічні засади проєктування інноваційних технологій викладання у вищій школі: моногр. Київ: Пед.думка, 2011. 259 с.

13. Освітні технології : навч.-метод. посібн. за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.

14. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: підручник. Київ: Каравела, 2011. 360 с.

15. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум: навч. посібн. Київ: Каравела, 2008. 335 с.

16. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції: колективна монографія / під наук. ред. проф. О.С. Цокур. Одеса: СПД Бровкін О.В., 2012. 160 с.

17. Туріщева Л.В. Творчість у педагогічній діяльності. Харків: Вид. група «Основа». 2010. 128 с.

18. Kuznetsova N. How the Concept of Lifelong Education Developed in Teacher Training and Eastern Slavic Pedagogical Thought. *Lifelong Learning : Continuous Education for Sustainable Development*: proc. Of Int. coop. / arr. N.A. Lobanov; sci. ed. N.A. Lobanov, V.N. Skvortsov; LSU n.a. A.S. Pushkin, 2011. Vol. 9. P. 132-135.

19. Kuznetsova N. Teachers' self-education in the context of life-long education concept. *Lifelong Learning : Continuous Education for Sustainable Development*: proc.

of the 10th Anniversary int. coop. / arr. N.A. Lobanov; sci. ed. N.A. Lobanov, V.N. Skvortsov; Pushkin LSU, Res. Inst. Soc.-Econ. And Ped. Probl. of Lifelong Learn: in 2 pts.: Vol. 10. SPb.: Pushkin LSU, 2012. Pt. 1. 305–307.

4. Електронні інформаційні ресурси

1. Вища освіта. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/>

2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dnpb.gov.ua/ua/>

3. Інститут вищої освіти НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ihed.org.ua/>

4. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipood.com.ua/>

5. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

7. Одеська національна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://odnb.odessa.ua/>

8. Український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua/>

**КЗВО «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ
ОСВІТИ
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
ТА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА

Авторська редакція
Виготовлено з готового оригінал-макету

Підписано до друку 20.09.2021 р. Папір офсетний. Формат 60×90/16.
Гарнітура «Times New Roman». Ум.-друк. арк. 14,5.
Тираж 50 прим. Зам. № 37.

Видавництво ТОВ «Лерадрук»
Свідоцтво ДК № 2645 від 11.10.2006 р.
м. Роздільна, вул. Європейська, 44.
E-mail: leradruk@gmail.com

